

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	de Litere
1.3 Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclu de studii ¹⁾	Licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Studii culturale (lb. maghiară)

2. Date despre disciplină

2.1 Codul / Denumirea disciplinei	LLC2223 Semiotica culturii						
2.2 Titularul activităților de curs	dr. Czégényi Dóra						
2.3 Titularul activităților de seminar	dr. Czégényi Dóra						
2.4 Anul de studiu	II.	2.5 Semestrul	4	2.6 Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	Conținut ²⁾ DS
						Obligativitate ³⁾	DI

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/ laborator/ proiect	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/ laborator/ proiect	14
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					12
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					25
Pregătire seminarii/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					17
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități.....					
3.7 Total ore studiu individual	58				
3.8 Total ore pe semestru	100				
3.9 Numărul de credite ⁴⁾	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• ----
4.2 de competențe	• ----

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> prezență (participare la cursuri) sală de curs dotată cu tablă și de preferință cu laptop și videoproiector
5.2 de desfășurare a seminarului	<ul style="list-style-type: none"> prezență (participare activă la seminarii) sală de seminar dotată cu tablă și de preferință cu laptop și videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> C2.1. Descrierea și prezentarea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază relevante pentru analiza diverselor tipuri de fapte culturale. C2.2. Explicarea prin contextualizare multiplă a faptelor culturale. C2.4. Utilizarea unor criterii adecvate pentru evaluarea meritelor și limitelor diverselor perspective de analiză a unui fapt cultural.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> CT1. Îndeplinirea la termen, în mod riguros, eficient și responsabil, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice și cu aplicarea riguroasă a regulilor de citare. CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup; dezvoltarea capacităților de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Întrucât semnul are caracter de artefact, are încărcătură culturală în virtutea căreia poate fi interpretat, acest lucru face din semiotică o teorie generală a culturii. Disciplina vizează însușirea cunoștințelor de bază și de specialitate. Oferă o trecere în revistă a teoriilor și metodelor cele mai semnificative; prezentarea lor are un caracter pragmatic. Studenții se familiarizează cu terminologia de specialitate și teoriile semioticii existente din antichitate până în zilele noastre. Parcurgând originea teoriilor moderne se găsesc legăturile dintre teoriile vechi și cele noi. Pe lângă cercetarea culturii și societăților tradiționale se dezbate analiza fenomenelor contemporane.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Însușirea terminologiei de specialitate, prezentarea teoriilor și curentelor. Trecerea în revistă a istoriei și a metodologiei de cercetare a disciplinei, prezentarea aplicării metodelor de

	<p>cercetare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezbateră posibilelor teme de cercetare și a proiectării cercetării culturii contemporane. • Planificarea și realizarea unei anchete pe teren; finalizarea cercetării în forma unei lucrări științifice. • Menținerea/asigurarea discursului profesionalist (specializat) despre cultură.
--	---

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Introducere: <i>cultura</i> - universul semnelor</p> <p>2. <i>Semiotica</i>: știința semnelor și a sistemelor de semne</p> <p>3. Clasificarea și tipologia semnelor (tipuri de semne)</p> <p>4. Istoricul semnelor și simbolurilor, utilizarea unor sisteme de semne (ex. "scrierea pe răboj")</p> <p>5. Limbaj și comunicare (semiotica verbală și non-verbală)</p> <p>6. Semiotica publicității în cultură (ex. reclamă culturală)</p> <p>7. Perspectiva semiotică în analiza artelor (ex. muzică, arhitectură, literatură, film, dans)</p> <p>8. Etnografie și semiotică La limita științelor sociale și culturale (def. conceptului de <i>etnosemiotică</i>). Raportul dintre <i>etnografie</i> și <i>semiotică</i> ca știință. Istoria cercetărilor etnosemiotice maghiare și internaționale (perioade, școli, curente și rezultate; bibliografii, conferințe, asociații).</p> <p>9. Semiotica folclorului (texte folclorice: ansambluri de semne, ca structură și conținut)</p> <p>10. Semiotica socialului - semne instituționalizate (ex. semnele în cultura păstoritului și a păstorilor)</p> <p>11. Semiotica comunicării interculturale (popoare, culturi, obiceiuri)</p> <p>12. Semnele statusurilor, rolurilor și relațiilor sociale (ex. familie, școală, loc de muncă)</p> <p>13. Coduri și conduite (protocol și etichetă în diplomația culturală)</p> <p>14. Semiotica culturii vs. cultura semioticii Despre „semioza infinită”, perioadele/erele „genezei semiotice” și despre posibila valorificare a „semioticii ornitorincului” (opera lui Jurij Lotman, Umberto Eco și Vilmos Voigt).</p>	<p>Prezentare pe baza bibliografiei, discuții (expunere, demonstrație, conversație, dezbateri).</p>	<p>Parcurgerea bibliografiei și a sarcinilor propuse este obligatorie. Sunt admise trei absențe.</p> <p>Suport de curs (.ppt și material redactat, adnotat).</p>

Bibliografie obligatorie

ECO, Umberto: *Tratat de semiotică generală*. (Trad. din engleză – americană: Anca Giurescu și Cezar Radu. Postfață și note: Cezar Radu.) Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982. [Eredeti kiadása: *Trattato di semiotica generale*. Bompiani, Milano, 1975. Angol nyelvű kiadása: *A Theory of Semiotics*. Indiana University Press, 1976. Vezi: <https://muse.jhu.edu/book/41915> sau SEBEOK, Thomas Albert: *Semnele: o introducere în semiotică*. (Traducere din engleză după ediția a II-a definitivă de Sorin Mărculescu.) Humanitas, București, 2002. [Eredeti kiadása: *Signs: An Introduction to Semiotics*. (Toronto Studies in Semiotics.) University of Toronto Press, Toronto, 1994.; 2nd edition: Toronto Studies in Semiotics and Communications. University of Toronto Press, Toronto, 2001.]

FÜLÖP Géza: *Jelek, jelrendszerek*. In uő: *Az információ*. (2. bővített és átdolgozott kiadás.) ELTE, Budapest, 1996.

HOPPÁL Mihály: *Etnoszemiotika*. (Néprajz egyetemi hallgatóknak, 14.) KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 1992.

HORÁNYI Özséb – SZÉPE György (szerk.): *A jel tudománya. Szemiotika*. (Második, bővített kiadás). General Press, Budapest, 2004. [Első kiadás: Gondolat, Budapest, 1975.]

SZILÁGYI N. Sándor: *A jelek és a szemiotika 1–2. (Egyetemi előadások.)* In uő: *Jelek és szimbólumok. (A szimpatikus ember- és viselkedéstudomány alapjai.)* BBTE BTK Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék, Kolozsvár, 2012. [Elektronikus elérhetősége: http://mnytud.arts.unideb.hu/szilagyi/szimp_embertud/index.html]

TÁNCZOS Vilmos: *Folklórszimbólumok*. (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 2.) KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, 2006.

VASS László: *Terminológiai szótár (a szemiotikai szövegtan tanulmányozásához)*. In Petőfi S. János – Békési Imre (szerk.): *A szövegtani kutatás néhány alapkérdése*. (Szemiotikai szövegtan, 1.) Szeged, 1990, 85–115. (Második kiadás: 1993.)

VERESS Károly: *Bevezetés a szemiotikába*. BBTE Jegyzetkiadó, Kolozsvár, 1999. **sa** VERESS Károly: *Filozófiai szemiotika*. Stúdium Kiadó, Kolozsvár, 1999.

VOIGT Vilmos: *Bevezetés a szemiotikába*. Loisir, Budapest, 2008. [Első kiadás: Gondolat, Budapest, 1977.]

VOIGT Vilmos: *Etnoszemiotika*. (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek, 07.) Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2013.

VOIGT Vilmos – BALÁZS Géza (szerk.): *A kezdetektől a máig. A modern magyar szemiotika olvasókönyve*. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok, 5–6.) Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2003.

Bibliografie facultativă

BALÁZS Géza: *Antroposzemiotika. Életünk feltűnő jelei*. Inter – Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2015.

BALÁZS Géza – H. VARGA Gyula – VESZELSZKI Ágnes (szerk.): *A magyar szemiotika negyedfél évtized után*. (Magyar Szemiotikai Tanulmányok, 7–8.) Magyar Szemiotikai Társaság – Líceum, Budapest–Eger, 2005.

<p>GRÁFIK Imre: <i>Jel és hagyomány. Etnoszemiotikai tanulmányok.</i> (Folklor és Etnográfia, 59.) KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 1992.</p> <p>GRÁFIK Imre – VOIGT Vilmos (szerk.): <i>Kultúra és szemiotika. Tanulmánygyűjtemény.</i> (Muszeion könyvtár, 4.) Akadémiai, Budapest, 1981.</p> <p>KOVÁCS Ágnes – GILBERT Edit, V. (szerk.): <i>Kultúra, szöveg, narráció. In Honorem Jurij Lotman. Orosz elméletirők tanulmányai.</i> JPTE – ELTE, Pécs, 1994. sau LOTMAN, Jurij Mihajlovics: <i>Szöveg – modell – típus.</i> Gondolat, Budapest, 1973. sau LOTMAN, Yuri M.: <i>Universe of the Mind. A Semiotic Theory of Culture.</i> (Translated by Ann Shukman. Introduction by Umberto Eco.) I. B. Tauris, London • New York, 1990. sau LOTMAN, Jurij Mihajlovics: <i>Kultúra és robbanás.</i> Pannonica, Budapest, 2001. [Eredeti kiadása: <i>Kultúra i vzriv. Gnozis, Moszkva, 1992. Ford. Szűcs Teri.</i>] sau SZITÁR Katalin (szerk.): <i>Kultúra és intellektus. Jurij Lotman válogatott tanulmányai a szöveg, a kultúra és a történelem szemiotikája köréből.</i> (Vál., ford., szerk., elő- és utószó: -) Argumentum, Budapest, 2002.</p> <p>SZERDAHELYI István – SZÉPE György – VOIGT Vilmos (szerk.): <i>Jel és közösség. Szemiotikai tanulmánygyűjtemény.</i> (Muszeion könyvtár, 2.) Akadémiai, Budapest, 1975.</p> <p>SZÍVÓS Mihály: <i>A jeltől a kódig. Rendszeres szemiotika.</i> Loisir, Budapest, 2013.</p> <p>VOIGT Vilmos: <i>Szemiotikai kultúra – a kultúra szemiotikája.</i> (Néprajz egyetemi hallgatóknak, 4.) KLTE Néprajzi Tanszék, Debrecen, 1990.</p> <p>VOIGT Vilmos: <i>Jeltudomány.</i> (Alkalmazott nyelvészeti mesterfüzetek, 05.) Szegedi Egyetemi Kiadó – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, Szeged, 2011.</p>		
8.2. Seminar	Metode de predare-învățare	Observații
1. Ce „semnalează” planul de lucru semestrial? (trecerea în revistă a temelor și a sarcinilor propuse)	Justificare interpretativă.	Suport: plan de lucru semestrial adnotat.
2. Obiecte grăitoare – semne silențioase (cimitirul: sistem complex de semn/e)	Prezentare pe baza bibliografiei, discuții (expunere, demonstrație, conversație, dezbateri).	Material redactat și adnotat.
3. Analize de texte (grafitti și/sau texte „latrine”)		
4. Semne expresive (emoticoanele)		
5. O subcultură (juvenilă) deviaționistă (deviantă) organizată pe baza muzicii? (fenomenul skinhead)		
6. „Ai pecetea socială din tuș pe piele?” (tatuajul – un limbaj cultural complex)		
7. „Ce-i cu toată fandoseala asta?” (comportamentul ceremonial și semnele aferente)		
<p>Bibliografie</p> <p>Balassa Iván: A magyar temetők néprajzi kutatása. <i>Ethnographia</i> 84. 1973. 225–242.</p> <p>Balázs Géza: A firkálások kutatása és nyelvi jellemzői Magyarországon. <i>Magyar Nyelvőr</i> 111(3). 1987. 330–338. http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/tanulmanyok/mny-nyr/balazs_geza1987b.pdf</p> <p>Balázs Géza: Tetovált szövegek Magyarországon. <i>Magyar Nyelv</i> 84(4). 1988. 460–470. http://mnytud.arts.klte.hu/szleng/tanulmanyok/mny-nyr/balazs_geza1988d.pdf</p> <p>Balázs Géza: A tetoválás és tetovált szövegek magyar néprajzi kutatása. In Petőfi S. János – Békési Imre – Vass László (szerk.): <i>A multimediális kommunikátumok szemiotikai-textológiai megközelítéséhez.</i> (Szemiotikai szövegtan, 7.) JGYTF, Szeged, 1994, 69–83.</p> <p>Balázs Géza: Az sms-folklor – a minimálfolklor nyelvi képe I. <i>Magyar Nyelvőr</i> 130(4). 2006. 439–456. http://epa.oszk.hu/00100/00188/00045/pdf/130405.pdf</p> <p>Balázs Géza: Az sms-folklor – a minimálfolklor nyelvi képe II. <i>Magyar Nyelvőr</i> 131(1). 2007. 48–63. http://epa.oszk.hu/00100/00188/00046/pdf/131104.pdf</p> <p>Bódi Zoltán – Veszeltszki Ágnes: <i>Emotikonok. Érzelemkifejezés az internetes kommunikációban.</i> (Magyar Szemiotikai Tanulmányok, 9.) Magyar Szemiotikai Társaság, Budapest, 2006.</p> <p>Dundes, Alan: Here I Sit. A Study of American Latrinalia. <i>The Kroeber Anthropological Society Papers</i> 34. 1966. 91–105. http://www.scribd.com/doc/71475633/16/Here-I-Sit-A-Study-of-American-Latrinalia</p> <p>Hoppál Mihály: Népművészet és etnoszemiotika. A magyar fejfák jelvilága. <i>Népi Kultúra – Népi Társadalom</i> XI–XII. 1980. 191–217.</p> <p>Kacsuk Zoltán: Szubkulturák, poszt-szubkulturák és neo-törzsek. A (látványos) ifjúsági (szub)kulturák brit kutatásának legújabb hulláma. <i>Replika</i> 53. 2005. 91–110. http://www.academia.edu/274869/Szubkulturak_poszt-szubkulturak_es_neo-torzsek_A_latvanyos_ifjúsági_szub_kulturak_brit_kutatásának_legújabb_hulláma</p> <p>Keszeg Vilmos: Csoportok és kulturák. <i>Korunk</i> 17(9). 2006. 3–7. http://epa.oszk.hu/00400/00458/00117/1814.html Újraközlése: In Jakab Albert Zsolt – Keszeg Vilmos (szerk.): <i>Csoportok és kulturák. Tanulmányok szubkulturákról.</i> (Kriza Könyvek, 29.) BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék – Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2007, 7–17.]</p> <p>Keszeg Vilmos: Van-e szubkulturája a népi kultúrának? In Jakab Albert Zsolt – Keszeg Vilmos (szerk.): <i>Csoportok és kulturák. Tanulmányok szubkulturákról.</i> (Kriza Könyvek, 29.) BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék – Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2007, 253–294.</p> <p>Keszeg Vilmos: Tetoválás. In uő: <i>Alfabetizáció, írásszakosok, populáris írásbeliség.</i> (Néprajzi egyetemi jegyzetek, 3.) KJNT – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Tanszék, Kolozsvár, 2008, 379–383.</p> <p>Klanczay Gábor: Gondolatok a népi kultúra, a szubkultúra és az ellenkultúra viszonyáról. <i>Beszélő</i> 4(35). 1993. (mell.) 4–6. http://beszelo.c3.hu/cikkek/gondolatok-a-nepi-kultura-a-szubkultura-es-az-ellenkultura-viszonyarol</p> <p>Kunt Ernő: A magyar népi temetők szemiotikai elemzése. A <i>Herman Ottó Múzeum</i> évkönyve 13–14. 1975. 475–508. [Elektronikus elérhetősége: http://epa.oszk.hu/02000/02030/00013/pdf/HOM_Evkonyv_13-14.pdf (utolsó megtekintése: 2012. 10. 20.)]</p> <p>Niedermüller Péter: A „szimbolikus” és a kulturális elemzés: megjegyzések a szimbolikus antropológiáról. In Kapitány Ágnes – Kapitány Gábor (szerk.): <i>Jelbeszéd az életünk. A szimbolizáció története és kutatásának módszerei.</i> Osiris–Századvég, Budapest, 1995,</p>		

198–211. Rajtik Tímea: Skinhead. In uő: <i>A mai magyar deviáns ifjúsági csoportok bemutatása négy magyar film segítségével.</i> [Szakdolgozat. Budapesti Gazdasági Főiskola, Külkereskedelmi Főiskolai Kar, Nemzetközi Kommunikáció Szak, Médiamenedzsment szakirány] Budapest, 2009, 21–22. http://elib.kkf.hu/edip/D_15141.pdf Szapu Magda: A zene mentén szerveződő mai ifjúsági csoportkultúrák. In Gábor Kálmán – Jancsák Csaba (szerk.): Ifjúsági korszakváltás. Ifjúság az új évezredben. (Konferencia, 2002. december 18., Budapest.) Belvedere Meridionale, Szeged, 2004, 108–121. http://www.ifjusagsegito.hu/belvedere/ifjusagi_korszakv_1.pdf
--

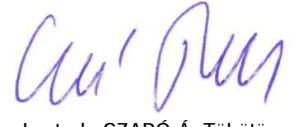
9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate.
- Conținutul disciplinei se bazează atât pe literatura de specialitate maghiară, cât și pe cea internațională (de ex. antologii, culegeri, manuale, studii, articole, periodice etc. clasice și contemporane).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoștințe de bază, literatura de specialitate.	Examen oral din materialul cursurilor și seminariilor, precum și bibliografia obligatorie.	33%
	Capacitatea de problematizare, de interpretare și de analiză.	Lucrare bazată pe cercetare individuală.	33%
10.5.a Seminar	Prezența activă la seminarii. <ul style="list-style-type: none"> • conduita • cooperarea • eficiența 	Monitorizarea permanentă a activităților de seminar. <ul style="list-style-type: none"> • o prezentare ca raportor (principal) 	33%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> • identificarea și definirea conceptelor, metodelor și teoriilor fundamentale • parcurgerea literaturii de specialitate • planificarea și realizarea unei anchete pe teren; finalizarea cercetării în forma unei lucrări științifice <p>Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale: Participarea la examen este condiționată de participarea la cursuri și seminarii, precum și de realizarea sarcinii individuale la termen prestabilit. Studentii, care au mai mult de trei absențe nemotivate, vor avea de îndeplinit sarcini special desemnate pentru a recupera. Utilizarea fraudei în cazul examenului va determina automat sistarea procesului de examinare și evaluarea cu nota 1 (unu).</p>			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de seminar
07.01.2019	 Lect. dr. CZÉGENYI Dóra	 Lect. dr. CZÉGENYI Dóra

Data avizării în departament	Semnătura Directorului de Departament
11.01.2019	 Lect. dr. SZABÓ Á. Tőhötöm

Data avizării la Decanat	Semnătura Prodecanului responsabil	Ștampila facultății